

Warszawa, dnia 2019.07.24

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Podsekretarz Stanu
Rafał Romanowski

Znak sprawy: F.we.071.132.2019

Karmpd
19.07.19v.

Śląska Izba Rolnicza

wpłynęła *19.07.19v.*

Nr *474* zat.

Pan
Roman Włodarz
Prezes
Śląska Izby Rolniczej

Haukner

p. Jutrzosidka

proszę o zamianowanie
na stronie internetowej
SI R

Rafał Romanowski

W związku z pismem z dnia 11 lipca 2019 r. znak L.dz.ŚIR/080/8/19 w sprawie niezwłocznej weryfikacji stanu zagrożenia suszą na terenie województwa śląskiego – uprzejmie Pana Prezesa informuję, że komisje szacujące szkody powstałe w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej są powoływane i działają na podstawie ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2017 r. poz. 2137 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. poz. 187 z późn.zm.). Natomiast zgodnie z § 5 ust. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa komisja jest zobowiązana do oszacowania szkód, w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie ziemi lub lawinę, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

29.07.2019

[Signature]

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r., poz. 477 z późn.zm.) susza rolnicza występuje, gdy obliczone wartości Klimatycznego Bilansu Wodnego (KBW) dla gminy są niższe od wartości krytycznych KBW określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin

uprawnych i gleb. Dla wszystkich monitorowanych 14 grup i gatunków roślin opracowywane są co dekadę mapy i tabele, przedstawiające zasięg suszy rolniczej.

Na mocy przepisów ww. ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich minister właściwy do spraw rolnictwa został zobowiązany do ogłaszania w drodze obwieszczenia w okresie od dnia 21 maja do dnia 20 października, w terminie do 10 dni po zakończeniu sześciodekadowego okresu, wskaźników klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb, z podziałem na województwa, na podstawie danych przekazanych przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

Uwzględniając powyższe komisje powołane przez wojewodów na podstawie ww. przepisów o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa mogą szacować straty spowodowane przez suszę wyłącznie wówczas, gdy na danym terenie, w danej uprawie zgodnie z Klimatycznym Bilansem Wodnym wystąpiła susza. Jedynie w przypadku gdy dla danej rośliny np. łąk i pastwisk nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli ten monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych.

Jednocześnie informuję, że Monitoring Suszy Rolniczej w Polsce prowadzony jest dla następujących grup i gatunków roślin: zbóż ozimych i jarych, kukurydzy na ziarno i na kiszonkę, rzepaku i rzepiku, ziemniaka, buraka cukrowego, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, roślin strączkowych. Wystąpienie wartości krytycznej oznacza obniżenie plonów o 20% z powodu deficytu wody. To obniżenie plonów wyznaczone jest dla gminy dla danego roku w stosunku plonów uzyskanych przy średnich wieloletnich warunkach pogodowych. Należy podkreślić, że prowadzony System Monitoringu Suszy Rolniczej przedstawia zagrożenie wynikające tylko i wyłącznie ze strat w plonach wynikających z niedoboru wody dla roślin. Ze zrozumiałych względów System nie uwzględnia wpływu innych warunków atmosferycznych decydujących o plonie.

O wystąpieniu suszy decyduje cały kompleks warunków meteorologicznych i glebowych. Warunki meteorologiczne powodujące suszę są określane za pomocą Klimatycznego Bilansu Wodnego, który określa się jako różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym a ewapotranspiracją potencjalną. Opad atmosferyczny jest podstawowym elementem mierzonym na stacjach meteorologicznych, mapa opadu wykonywana jest na podstawie danych z 667 stacji i posterunków meteorologicznych. Wartość ewapotranspiracji potencjalnej obliczana jest wg. wzoru Penmana. Wartość tę można również wyznaczyć, korzystając ze wzorów uproszczonych, które uwzględniają podstawowe elementy meteorologiczne (temperatura powietrza, usłonecznienie, wilgotność powietrza, prędkość wiatru) oraz brana jest pod uwagę długość dnia. Każdorazowo przed ogłoszeniem kolejnego

komunikatu dotyczącego aktualnego stanu zagrożenia suszą na terenie kraju, dokonywana jest weryfikacja danych meteorologicznych.

Przestrzenne zróżnicowanie zdolności retencyjnych gleb jest, obok KBW czynnikiem decydującym o spełnieniu kryterium suszy na danym obszarze. W ten sposób uwzględnia się fakt silnego zróżnicowania podatności pokrywy glebowej Polski na skutki niedoboru wody, mierzonego wartościami KBW - gleby lekkie są zdecydowanie mniej odporne na stres wodny od gleb średnich i ciężkich, co znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu kryteriów suszy i progów KBW dla poszczególnych kategorii agronomicznych gleb.

Podstawą opracowania mapy kategorii podatności gleb na suszę rolniczą jest uziarnienie profilu glebowego (skład granulometryczny), które decyduje o możliwości gromadzenia (retencji) wody w glebie i jej dostępności dla roślin. Dla potrzeb SMSR opracowano mapę kategorii podatności gleb na suszę, która odzwierciedla potencjalną retencję i ilość wody ogólnie dostępnej dla roślin (WOD) w profilu glebowym. Kategorie podatności gleb na suszę wydzielono na podstawie informacji o uziarnieniu zawartej na mapie glebowo-rolniczej w skali 1:25 000. Rodzaj uziarnienia (gatunek gleby), miąższość i głębokość zalegania poszczególnych warstw w profilu glebowym są podstawą obliczenia wody ogólnie dostępnej (WOD). Uwzględniając zróżnicowanie właściwości retencyjnych, wprowadzono dla potrzeb monitoringu suszy cztery kategorie podatności gleb na suszę. Gleba bardzo lekka jest bardzo podatna na suszę, mniej podatna na suszę jest gleba lekka, jeszcze mniej gleba średnia, a najmniej podatna na suszę jest gleba ciężka.

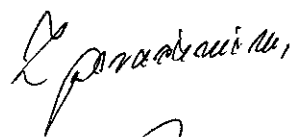
Mapa kategorii podatności gleb na suszę rolniczą z rozdzielczością w skali 1:25000 wraz z zaznaczeniem numerów działek jest dostępna na stronie internetowej prowadzonego Systemu.

Opracowany System na podstawie modeli prognostycznych strat plonów w wyniku suszy nie pracuje w oparciu o dane z pomiarów punktowych, ale wykorzystuje nowoczesne komputerowe aplikacje GIS (Geographic Information System) do przetwarzania i interpolacji danych przestrzennych. Na każdą wyinterpolowaną daną - program komputerowy ArcGIS wykorzystuje informacje z 12 najbliższych stacji meteorologicznych. Program ten uwzględnia też odległość od stacji, im stacja położona jest bliżej wyinterpolowanej danej, tym większy jest jej wpływ na interpolowaną wartość.

Działania IUNG-PIB ukierunkowane są na systematyczne wykorzystanie nowych technologii, które służą zwiększaniu oraz dokładniejszym wyznaczeniu obszarów dotkniętych suszą rolniczą. Ponadto działania IUNG-PIB od początku stworzenia Systemu są ukierunkowane na systematyczne zwiększanie liczby stacji meteorologicznych. Dane pomiarowe są podstawą do określenia zasięgu suszy i starania Instytutu prowadzone są w tym kierunku od wielu lat. Sieć stacji, z których dane meteorologiczne wykorzystywane są do wyznaczania suszy rolniczej stale się zwiększa. Zwiększenie gęstości stacji meteorologicznej sprawia, że wzrasta dokładność oraz jakość prezentowanych wyników. Gęstsza sieć powoduje

zmniejszenie błędów powstałych w wyniku interpolacji KBW. W 2007 roku tj. w pierwszym roku prowadzenia SMSR dysponowano danymi meteorologicznymi pochodzącymi z 227 stacji jak już wspomniano obecnie jest ich 667.

Przedstawiając powyższe uprzejmie informuję, że w wyniku przeprowadzonych szczegółowych analiz oraz w oparciu o nowe dostępne dane o plonach, w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wartości klimatycznego bilansu wodnego dla poszczególnych grup i gatunków roślin uprawnych i gleb wprowadzono nowe wartości KBW, umożliwiające uzyskanie większej dokładności szacowania zagrożenia suszą. Ponadto uwzględniono progowe wartości klimatycznego bilansu wodnego dla kukurydzy uprawianej na ziarno i kiszonkę oraz rzepaku i rzepiku na pierwszej kategorii gleb. Jednocześnie wprowadzono progowe wartości klimatycznego bilansu wodnego dla kukurydzy uprawianej na ziarno i kiszonkę dla dwóch późniejszych okresów sześciodekadowych, tj. dla okresu od 21 lipca do 20 września oraz w okresie od 1 sierpnia do 30 września. Równocześnie wprowadzono progowe wartości klimatycznego bilansu wodnego dla roślin strączkowych dla trzech późniejszych okresów sześciodekadowych, tj. dla okresu od 11 lipca do 10 września, od 21 lipca do 20 września oraz w okresie od 1 sierpnia do 30 września.

PODSEKRETARZ STANU

Rafał Romanowski